

Financiële jaarstukken 2017

Stichting Lezen
te Amsterdam

datum: 23 maart 2018

Inhoudsopgave

A. Bestuur en beheer	3
B. Verslag Raad van Toezicht	14
C. Balans (na verwerking resultaat)	18
D. Staat van baten en lasten	19
E. Algemene toelichting	22
F. Toelichting op de balans	24
G. Toelichting op de staat van baten en lasten (inclusief WNT verantwoording)	29
H. Overzicht baten en lasten planperiode 2017-2020 (niet gecontroleerd)	38
I. Accountantsverklaring	40

A. Bestuur en beheer

Algemene informatie

Stichting Lezen is het landelijke kennis- en expertisecentrum voor leesbevordering en literatuureducatie. Als onderdeel van het algemene lees- en literatuurbeleid van het Ministerie van OCW zet Stichting Lezen zich als ondersteunende instelling in de Culturele basisinfrastructuur (BIS) in voor het verbeteren van het leesklimaat en de leescultuur. De belangrijkste doelgroep zijn kinderen en jongeren van 0-20 jaar. Deze doelgroep wordt voornamelijk bereikt via intermediairs. Stichting Lezen stimuleert ouders/verzorgers, bibliothecarissen, leerkrachten en docenten ervoor te zorgen dat alle kinderen en jongeren een omgeving hebben die ze de kans biedt om het plezier in lezen te ontdekken en boeken te kiezen die aansluiten bij hun belangstelling. Zo kunnen ze uitgroeien tot blijvende lezers.

Om dat te bereiken stemt Stichting Lezen bestaande activiteiten op het gebied van leesbevordering en literatuureducatie op elkaar af en stimuleert zij methodieken en instrumenten die vernieuwend zijn. In de periode 2017-2020 focust Stichting Lezen in haar activiteiten op vier speerpunten.

1) *Weten en meten*: het genereren en verzamelen van kennis en onderzoeksgegevens, deze beschikbaar stellen aan het werkveld en bestuurders en vertalen naar beleid. ondersteuning.

2) *Informeren, inspireren en activeren*: het stimuleren en faciliteren van activiteiten en samenwerking in het werkveld van de intermediairs.

3) *Experimenteren en innoveren*

Op basis van haar kennis en input vanuit het werkveld werkt Stichting Lezen permanent aan de ontwikkeling van nieuwe, effectieve methoden, producten, interventies en activiteiten en stimuleert zij de inbedding daarvan.

4) *Overtuigen en beïnvloeden*

Stichting Lezen investeert in het overtuigen en beïnvloeden van strategische partijen die ervoor kunnen zorgen dat er meer aandacht, tijd en geld wordt besteed aan leesbevordering in het onderwijs, de kinderopvang, de jeugdgezondheidszorg en het bibliotheekveld.

Specifieke aandachtspunten beschikking

Het *Activiteitenplan 2017-2020* dat Stichting Lezen in januari 2016 bij het ministerie indiende, gaf naar de mening van de Raad voor Cultuur te weinig inzicht in de visie en focus van Stichting Lezen op het vraagstuk hoe de BIS-activiteiten en de *Kunst van Lezen*-activiteiten van Stichting Lezen zich tot elkaar (moeten) verhouden. De Raad gaf een positief subsidieadvies, maar vroeg Stichting Lezen om een aanvullend activiteitenplan met daarin een helderder visie en focus op de positie van Stichting Lezen in de basisinfrastructuur en de aanwending van de cultuurnotamiddelen.

In haar subsidiebesluit BIS van 20 september 2016 verleent het ministerie aan Stichting Lezen een vierjaarlijkse instellingssubsidie voor de periode 2017-2020. Zij stelt daarbij als subsidieverplichting in verband met het raadsadvies dat Stichting Lezen voor 1 januari 2017 een aangepast activiteitenplan moet aanleveren.

Eind 2016 heeft Stichting Lezen een nieuw activiteitenplan ingediend, getiteld *Lezen voor het leven. Beleidsvoornemens Stichting Lezen voor de planperiode 2017-2020*. De (vooralsnog tijdelijke) taak die Stichting Lezen vanuit het actieprogramma *Tel mee met Taal* (2016-2018) heeft bij de preventie van laaggeletterdheid, krijgt invulling in het programma *Kunst van Lezen* en maakt geen deel uit van het takenpakket van Stichting Lezen als ondersteunende instelling voor leesbevordering in de Culturele Basisinfrastructuur (BIS). In overleg met en op verzoek van het ministerie van OCW focust het herziene activiteitenplan op de activiteiten van Stichting Lezen in het kader van het cultuurbeleid. *Kunst van Lezen* komt in het activiteitenplan slechts zijdelings aan de orde, namelijk daar waar het onlosmakelijk verbonden is met de structurele BIS-taken en daar waar het invloed heeft op de reguliere producten en activiteiten van Stichting Lezen.

Eind februari 2017 heeft de Raad voor Cultuur een positief advies uitgebracht aan minister Bussemaker. Bij brief van 15 maart 2017 onderschrijft het ministerie het oordeel van de Raad. Het ministerie stemt in

met de aangebrachte wijzigingen en geeft aan dat Stichting Lezen daarmee heeft voldaan aan de subsidieverplichting genoemd in de brief van 20 september 2016.

Governance

Het bestuur heeft in 2016 besloten om in 2017 over te gaan naar een Raad van Toezichtmodel en daarbij de principes van de 'Governance Code Cultuur' te hanteren. In maart 2017 is de omvorming van een bestuursmodel naar een Raad van Toezichtmodel gerealiseerd.

De Raad van Toezicht is onafhankelijk, onbezoldigd en bestuurt op afstand; de uitvoering van de werkzaamheden is gedelegeerd aan de directeur-bestuurder, Gerlien van Dalen. Taken en bevoegdheden zijn formeel vastgelegd in een RvT reglement en een directiereglement. De directeur-bestuurder treedt op als bevoegd gezag. Zij is belast met het besturen van de stichting en het beheer van en de beschikking over het vermogen van de stichting, waaronder het nemen van beslissingen over projectbijdragen en stimuleringsmiddelen. Zij vertegenwoordigt de stichting en heeft de dagelijkse leiding over het bureau. De directeur-bestuurder legt inhoudelijk verantwoording af aan de Raad van Toezicht. Financiële verantwoording en monitoring vinden plaats aan de hand van kwartaalrapportages aan de Auditcommissie en bespreking van een *mid-term* review in de Raad van Toezicht halverwege het jaar.

De Raad van Toezicht is in het bijzonder verantwoordelijk voor het houden van toezicht op het beleid van de directeur-bestuurder en op de algemene gang van zaken bij Stichting Lezen. De Raad van Toezicht staat de directeur-bestuurder met advies terzijde. De samenstelling en werkzaamheden van de Raad van Toezicht worden separaat toegelicht in het verslag van de Raad van Toezicht.

Stichting Lezen onderschrijft de principes van de Governance Code Cultuur en heeft die waar nodig verwerkt in haar reglementen. Integriteit binnen de hele organisatie, zoals deze code voorschrijft, is een terugkerend punt van aandacht. Bij betalingen hanteert de Stichting een vierogenprincipe. Er zijn twee medewerkers met verschillende taken en autorisaties nodig om een betaling te kunnen uitvoeren. De functies en nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht en de directeur-bestuurder worden zowel in het jaarverslag als op de website van de stichting vermeld. In 2017 had Gerlien van Dalen de volgende nevenfuncties: lid van de Raad van Advies van de Koninklijke Vereniging van het Boekenvak; penningmeester van literair tijdschrift De Gids, bestuurslid van de Tiele Stichting; lid van de Raad van Advies van de faculteit Letteren Opleiding Neerlandistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen; lid van de Stuurgroep Certificering van SCOB en vice-voorzitter en penningmeester van EURead.

WNT

De beloning van de directeur-bestuurder voldoet aan de normen van de Wet bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Haar bezoldiging vermeerderd met voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn, bleef ruim onder het plafond dat voor deze functie is vastgesteld.

Personeel en organisatie

Het managementteam wordt gevormd door directeur-bestuurder samen met Roos Wolters en Peter van Duijvenboden, die beiden sinds 1 januari 2017 een coördinerende functie vervullen. Roos Wolters is coördinator kennis- & beleidsontwikkeling en interne zaken; zij vervangt de directeur-bestuurder tijdens haar afwezigheid. Peter van Duijvenboden is coördinator projecten en innovatie.

Met ingang van 2017 kent de organisatie vier onderdelen:

- . projecten & innovatie
- . onderzoek & beleid
- . communicatie & PR
- . interne zaken (bedrijfsvoering).

De afbakening van taken en werkzaamheden en de kortere lijnen die met deze organisatieverandering werden beoogd, worden door zowel medewerkers als coördinatoren en directeur-bestuurder ervaren en positief gewaardeerd.

Stichting Lezen is aangesloten bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn en volgt de geldende loonschalen en periodieken van de CAO voor het Uitgeverijbedrijf. In november 2017 stegen de lonen in lijn met de CAO Uitgeverijbedrijf met 1,5%.

De salarisadministratie was tot ultimo 2017 ondergebracht bij RAET. In 2017 is besloten met ingang van 2018 over te gaan naar een ander administratiekantoor. In 2017 is proefgedraaid met een digitaal uren- en verlofregistratiesysteem, dat per 2018 is ingevoerd.

Voor verzuimregistratie maakt Stichting Lezen gebruik van de diensten van Zorg voor de Zaak Netwerk. Er was in 2017 geen sprake van langdurige uitval van medewerkers als gevolg van ziekte. Het ziekteverzuimpercentage bedroeg in 2017 1,5%.

In 2017 heeft het bureau de implementatie van de in 2016 ingewonnen arbo-adviezen ter hand genomen. Bij Stichting Lezen werken weinig medewerkers met een bi-culturele achtergrond. Bij de vervulling van vacatures streeft de stichting ernaar de diversiteit van de organisatie verder te vergroten.

De formatie van het bureau van Stichting Lezen was in 2017 gemiddeld 3,6 fte waarvan 0,4 fte met een tijdelijk contract. Voor de activiteiten is gemiddeld 10,9 fte ingezet, waarvan 5,5 fte met een tijdelijk contract. Het merendeel hiervan is voor de duur van Kunst van Lezen en betreft tijdelijke urenuitbreiding van vaste medewerkers en medewerkers met een tijdelijk contract voor de duur van Kunst van Lezen (4,9 fte). Verder waren er 2 medewerkers van Stichting Lezen&Schrijven (0,3 fte) gedetacheerd bij Stichting Lezen om uitvoering te geven aan de werkzaamheden voor actielijn 4a van Tel mee met Taal, waaraan Stichting Lezen en Stichting Lezen&Schrijven gezamenlijk invulling geven. Ultimo 2017 waren er 17 medewerkers in dienst (14,5 fte).

De medewerkers van Stichting Lezen zijn voornamelijk inhoudelijk specialisten op het gebied van onderwijs, taal- en leesbevordering. Voor specifieke specialistische organisatorische werkzaamheden betreft de stichting externe adviseurs en consultants. Zo is in 2017 in het overgangsproces naar een Raad van Toezicht gebruik gemaakt van de adviezen en diensten van Cultuur+Ondernemen; notaris K.A. Hüpler-Hebben was betrokken bij het juridische traject. Voor de implementatie van de vernieuwde CAO is gebruik gemaakt van de diensten van extern adviseur R. Runia. HR adviseur J. Bast begeleidde de organisatieveranderingen.

Zie voor een uitvoerig verslag van de werkzaamheden van Stichting Lezen in 2017 en de organisatorische ontwikkelingen het inhoudelijk jaarverslag 2017.

Exploitatieresultaat en financiële positie

Stichting Lezen ontvangt vanuit de cultuurbegroting middelen voor haar onafhankelijke, publieke taak als ondersteunende instelling op het gebied van leesbevordering en literatuureducatie. Voor de planperiode 2017-2020 heeft het ministerie van OCW Stichting Lezen structureel totaal € 7.590.628 toegekend, € 1.897.657 per jaar. Inclusief loon- en prijsbijstellingen bedraagt de CuNosubsidie voor 2017 € 1.933.125. Daarnaast ontving Stichting Lezen € 3.350.000 voor de uitvoering van Tel mee met Taal voor Kunst van Lezen (2016-2018).

Het exploitatieresultaat over 2017 is € 34.220. Hiervan betreft € 164.720 Stichting Lezen en - € 130.500 Kunst van Lezen. Bij de realisering van het CuNobudget van Stichting Lezen is er sprake van een onderbesteding. Dit is veroorzaakt door het feit dat er minder externe projectaanvragen waren, en een aantal projecten over de jaargrens heen loopt, waardoor er in het erop volgende jaar meer kosten worden gemaakt. Ook is een aantal projecten, waaronder de nieuwe campagne van de Leescoalitie, later op gang gekomen dan verwacht. Tevens vielen de kosten van een aantal activiteiten lager uit dan begroot. Bij Kunst van Lezen liep een aantal projecten in 2016 vertraging op en vielen voor een aantal projecten de lasten lager uit dan verwacht. Hierdoor was er ultimo 2016 € 730.362 nog niet besteed. Dit bedrag was

toegevoegd aan het bestemmingsfonds Kunst van Lezen. In 2017 werd een deel van de vertraging ingehaald. Verder vielen de personele lasten hoger uit door het extra in dienst nemen van 2 personeelsleden. Van het bestemmingsfonds Kunst van Lezen ultimo 2016 is in 2017 € 130.500 besteed. Het saldo ultimo 2017 ad. € 599.862 zal in 2018 besteed worden.

Bij de aan derden toegekende projectgelden wordt 75% van het toegekende bedrag bevoorschot. Na afrekening van het project wordt de resterende 25% overgemaakt. Omdat projecten veelal een looptijd hebben van langer dan een jaar, zijn ultimo boekjaar niet alle verplichting voldaan. Daarvoor is er per ultimo 2017 een nog te betalen bedrag van € 580.641 (zie specificatie 10) voor Stichting Lezen en € 428.255 (zie specificatie 11) voor Kunst van Lezen in de balans opgenomen. De liquide middelen zijn voldoende om aan de verplichtingen te voldoen.

In 2017 ontving Stichting Lezen naast de BIS-subsidie (€ 1,93 miljoen) een projectsubsidie van € 3,35 miljoen voor de uitvoering van Kunst van Lezen als onderdeel van het actieprogramma Tel mee met Taal (2016-2018). Deze additionele middelen vallen na 2018 weg, tenzij er in het kader van de bestrijding en voorkoming van laaggeletterdheid wordt besloten hiervoor opnieuw geld vrij te maken. Stichting Lezen heeft wel uitdrukkelijk de wens en de ambitie geuit om het werk van Kunst van Lezen ook na 2018 voort te zetten. Kunst van Lezen heeft laten zien dat duurzame inzet op leesbevorderingsprogramma's zeer bevorderlijk is voor de effectiviteit van leesbevorderingsbeleid. Dit kan uiteraard alleen met een bredere opdracht dan die vanuit de BIS gegeven is en vergt extra middelen uit andere budgetten en beleidsvelden.

De subsidieverlaging van 20% op de reguliere BIS-taken van Stichting Lezen tijdens de bezuinigingsronde in 2012, is de afgelopen periode opgevangen door op personele en materiële kosten te bezuinigen, door veel van het personeel te vragen, door incidentele middelen te verwerven en door zo nodig bestemmingsreserves in te zetten. Voor de periode 2017-2020 zijn de kernactiviteiten aangepast.

Aan Stichting Lezen als ondersteunende instelling in de BIS worden op het gebied van bijvoorbeeld publieksbereik en eigen inkomsten andere eisen gesteld dan aan producerende instellingen. De eigen inkomsten uit producten en activiteiten blijven beperkt. Brede beschikbaarheid en toegankelijkheid zijn het uitgangspunt, aansluitend bij de opdracht in het kader van de BIS. Publicaties en informatie stelt Stichting Lezen daarom digitaal gratis beschikbaar. Wel wordt er een bijdrage gevraagd voor congressen en voor het verzenden van materialen in print.

Stichting Lezen verwierf in 2017 € 296.756 in de vorm van publieke en private projectbijdragen voor nieuwe projecten en aanvullingen op de kernactiviteiten. In 2017 betrof dit bijdragen van de Koninklijke Boekverkopersbond (KBb), het Nederlands Uitgeversverbond/GAU, Stichting Kinderpostzegels, Stichting De Versterking, Fonds 21 en The Art of Impact. Stichting Lezen wil blijven inzetten op de verwerving van incidentele middelen en sponsoring voor tijdelijke of aanvullende activiteiten.

Voor het financieel verslag zij verwezen naar de jaarrekening 2017.

Risicomanagement

De inkomsten van Stichting Lezen betreffen vooral de vierjaarlijkse bijdrage van het ministerie van OCW voor de reguliere activiteiten (CuNo-subsidie 2017-2020) en de bijdrage voor Kunst van Lezen uit het actieplan Tel mee met Taal (2016-2018). Over de toekenningen en hoogte van deze budgetten wordt door het ministerie van OCW besloten aan het einde van de huidige subsidieperiodes (Tel mee met Taal in 2018 en CuNo in 2020). Hier zitten de belangrijkste risico's en onzekerheden. Het niet meer ontvangen of verlaging van deze subsidies heeft effect op de te besteden budgetten en de overheadkosten (voornamelijk personeel).

In 2017 is een zogenoemde stress-test uitgevoerd om de gevolgen van het eventueel wegvallen van de Kunst van Lezen-middelen in beeld te krijgen. De conclusie was dat de continuering van de BIS-opdracht van de stichting niet in het geding is. Hoewel dit niet het voorkeursscenario is, zal Stichting Lezen dan in

afgeslankte vorm verder kunnen gaan en zich concentreren op de kerntaken als ondersteunende instelling in de Culturele basisinfrastructuur.

Verder wordt er kritisch gekeken naar de resultaten, organisatie en financiering van de landelijke campagnes. Streven is deze over te dragen aan en mede te laten financieren door uitvoeringspartners en samen met hen te zoeken naar sponsors voor de campagnes. Het (v)mbo leesbevorderingsproject *De Weddenschap* is in 2017 overgegaan naar uitvoerder MediaMucho. Als gevolg van de beleidsbeslissing van de Taalunie om zich niet langer als medefinancier en eigenaar te verbinden aan *De Inktaap*, zijn uitvoerder Passionate Bulkboek en Stichting Lezen gezamenlijk verantwoordelijk voor de uitvoering van dit leesbevorderingsproject in Nederland.

Daarnaast is in 2017 de overgang van *De Nationale Voorleeswedstrijd* naar een nieuwe uitvoerder voorbereid.

Stichting Lezen houdt de vrij besteedbare algemene reserve aan om de overheadkosten gedurende een bepaalde tijd te kunnen betalen, mocht de subsidie vanuit OCW worden beëindigd en Stichting Lezen daarvoor vanuit OCW geen vergoeding ontvangen.

Tevens dient deze reserve voor onvoorziene kosten, bijvoorbeeld langdurige ziekte van personeel waarvoor de stichting via de verzuimverzekering slechts gedeeltelijk gecompenseerd wordt.

Activiteiten en realisatie doelstellingen

Met de basisfinanciering van het ministerie van OCW voor de BIS-opdracht bekostigt Stichting Lezen in de periode 2017-2020 de kerntaken en de aanjaagfunctie: inhoudelijke vernieuwing, onderzoek, kennisdisseminatie, communicatie, samenwerking, agendering en leesbevorderingsinterventies. Voor de komende periode zijn de volgende speerpunten geformuleerd: 1) weten en meten; 2) informeren, inspireren en activeren; 3) experimenteren en innoveren; 4) overtuigen en beïnvloeden.

Relatie Stichting Lezen – Kunst van Lezen

Deze verantwoording heeft betrekking op de activiteiten van Stichting Lezen in het kader van het cultuurbeleid. Stichting Lezen heeft daarnaast vanuit het Actieprogramma Tel mee met Taal een (vooralsnog tijdelijke) taak bij de preventie van laaggeletterdheid. Die taak krijgt invulling in het programma Kunst van Lezen. Omdat dit geen deel uitmaakt van het takenpakket van Stichting Lezen als onderdeel van de culturele basisinfrastructuur (BIS), komt Kunst van Lezen in deze verantwoording slechts zijdelings aan de orde, namelijk daar waar het onlosmakelijk verbonden is met de structurele BIS-taken en daar waar het invloed heeft op de reguliere producten en activiteiten van Stichting Lezen.

Voor een compleet overzicht van de gerealiseerde activiteiten in het kader van *Kunst van Lezen* wordt verwezen naar het inhoudelijk verslag van *Kunst van Lezen* 2017.

Missie en visie

Stichting Lezen wil dat alle kinderen en jongeren opgroeien met en verknocht raken aan lezen en uitgroeien tot competente (literaire) lezers die zichzelf blijven ontwikkelen. Kinderen en jongeren moeten de kans krijgen om te ontdekken hoeveel plezier (voor)lezen kan geven. Om een passie voor lezen te ontwikkelen. Om boeken te kiezen die aansluiten bij hun belangstelling, leesniveau en literaire competenties en hen tegelijkertijd uitdagen om verder te kijken en hoger te reiken.

Met het oog daarop genereert en verspreidt Stichting Lezen kennis over lezen en literatuureducatie en ondersteunt, inspireert en verbindt zij partijen die op dit terrein werkzaam zijn.

Doelgroepen

Stichting Lezen is er primair op gericht om (toekomstige) intermediairs te ondersteunen, te inspireren en te motiveren: leerkrachten, pedagogisch medewerkers in de kinderopvang, boekhandelaren, bibliotheek- en jeugdgezondheidszorgmedewerkers en niet te vergeten (groot)ouders. Zij vervullen een sleutelrol in de (lees)opvoeding van kinderen en jongeren. Ook mbo'ers en hbo'ers die worden opgeleid voor functies in onderwijs en opvoeding behoren tot deze doelgroep. De activiteiten van Stichting Lezen gericht op deze doelgroep zijn als educatief te bestempelen.

Een secundaire doelgroep vormen de bestuurders en koepelorganisaties in de werelden van overheid, onderwijs, bibliotheekwezen, kinderopvang en jeugdgezondheidszorg. De intermediairs zijn sterk afhankelijk van de ruimte die de bestuurders hun bieden om werk te maken van leesbevordering. Daarom wil Stichting Lezen hen bewust maken van de grote toegevoegde waarde van leesplezier en (literair) lezen voor de ontwikkeling en het toekomstig maatschappelijk functioneren van kinderen en jongeren en hen activeren om binnen hun instellingen structureel werk te maken van leesbevordering.

Strategische doelen

Stichting Lezen heeft zich in de periode 2017-2020 ten doel gesteld om:

- enthousiaste en deskundige leesbevorderaars te maken van zoveel mogelijk mensen die met kinderen en jongeren werken;
- de ervaringen van de intermediairs te doen benutten bij de ontwikkeling en toepassing van methoden, producten, activiteiten en evenementen;
- wetenschappers, beslissers en professionals op het gebied van opvoeden, lezen en geletterdheid samen te brengen zodat hun werk meer focus en impact krijgt;
- de wisselwerking tussen onderzoek, beleid en praktijk te optimaliseren;
- bij zoveel mogelijk relevante bestuurders en beslissers aandacht te vragen voor (het belang van) leesbevordering op basis van betrouwbare en actuele kennis.

Kenniscyclus

De aanpak van Stichting Lezen wortelt in kennis en onderzoek. Stichting Lezen werkt steeds op het snijvlak van onderzoek en praktijk en zorgt voor een intensieve interactie en wederzijdse versterking tussen beide. Deze wisselwerking is de basis van de beleidscyclus van Stichting Lezen en komt tot uitdrukking in de speerpunten en de verantwoording van de activiteiten die in 2017 zijn uitgevoerd.

Speerpunten SL

In de periode 2017-2020 focust Stichting Lezen in haar activiteiten op vier speerpunten.

1) Weten en meten: het genereren en verzamelen van kennis en onderzoeksgegevens, deze beschikbaar stellen aan het werkveld en bestuurders en vertalen naar beleid.

Onderzoek vormt de basis voor effectief leesbevorderingsbeleid. In samenwerking met diverse universiteiten en hogescholen zorgt Stichting Lezen voor een onderzoeksagenda die inspeelt op actuele ontwikkelingen en op behoeften en ervaringen van het werkveld. Centrale onderzoeksthema's in 2017-2020 zijn de doorgaande leeslijn, lezen en digitale media, en de leescultuur. Daarnaast voeren we evaluatie-, behoefte- en effectonderzoek uit of laten dit door onafhankelijke onderzoekers uitvoeren. De onderzoeksagenda is in 2017 vormgegeven door middel van de door Stichting Lezen geïnitieerde leerstoelen Leesgedrag (Vrije Universiteit) en Lezen en digitale media (Universiteit Twente), door eigen onderzoek en extern onderzoek dat (deels) door Stichting Lezen wordt gefinancierd, via samenwerking in consortia en door als maatschappelijk partner betrokken te zijn bij onderzoeksaanvragen van derden.

2) Informeren, inspireren en activeren: het stimuleren en faciliteren van activiteiten en samenwerking in het werkveld van de intermediairs.

Kennisdeling vindt plaats via websites, brochures, het tijdschrift Lezen, congressen, symposia en workshops en expertmeetings. Lezen.nl is de corporate website van Stichting Lezen. Leesmonitor.nl geeft toegankelijke en compacte informatie over de meest recente inzichten en feiten over leesgedrag, leesmotivatie en leesvaardigheid. In 2017 is de website geactualiseerd en uitgebreid. Ook is een Engelstalig deel toegevoegd om internationale kennisuitwisseling te bevorderen.

Leesplan.nl geeft scholen en kinderopvanginstellingen houvast bij het vormgeven van een doorgaande leeslijn. In 2017 is de website geëvalueerd en geactualiseerd. Ook voor de Kunst van Lezen programma's zijn er diverse websites, deze worden deels beheerd door externe partijen.

Daarnaast heeft Stichting Lezen diverse kleinere websites gekoppeld aan een specifiek leesbevorderingsproject.

Deskundigheidsbevordering, de toerusting van professionals, is een belangrijke taak van Stichting Lezen. Stichting Lezen ontwikkelde, in het kader van de reguliere BIS-taakuitvoering, voor pedagogisch medewerkers de opleiding tot (voor)leescoördinator en voor leerkrachten de opleiding tot leescoördinator. Deze worden ook ingezet in het programma Kunst van Lezen. Stichting Lezen zorgt op basis van nieuw onderzoek en voortschrijdende inzichten voor doorontwikkeling en continue verbetering van deze opleidingen. Het streven is de uitvoering van deze opleidingen in de komende periode aan het bibliotheekveld over te dragen. Voorbereidende gesprekken hierover zijn in 2017 gevoerd. Docenten, lerarenopleiders, onderwijsadviseurs en beleidsmedewerkers nemen deel aan adviescommissies waarin Stichting Lezen regelmatig haar beleid afstemt met de praktijk. Stichting Lezen maakt kennis over lezen en leesbevordering in de praktijk zichtbaar en versterkt samenwerking met en tussen professionele intermediairs in bibliotheek, boekenvak, onderwijs en kinderopvang onder meer door in uiteenlopende rollen betrokken te zijn bij landelijke leesbevorderingscampagnes.

Campagnes van Stichting Lezen, waarin Stichting Lezen een actieve rol speelt als financier en inhoudelijk regisseur zijn: *De Nationale Voorleesdagen (0-6 jaar)*, *De Nationale Voorleeswedstrijd (6-12 jaar)*, *De Jonge Jury (12-16 jaar)*, *De Weddenschap (12-20 jaar, vmbo en mbo)* en *De Inktaap (15-18 jaar)*.

Daarnaast is Stichting Lezen als coördinator en inhoudelijk adviseur betrokken bij de uitvoering van: *de Pabo Voorleeswedstrijd (17-20 jaar)* en *Read2me! (12-13 jaar; brugklasvoorleeswedstrijd)*.

Overige campagnes die in 2017 mede ontwikkeld zijn door of met steun van Stichting Lezen, maar door anderen in het werkveld worden uitgevoerd, zijn: *Literatour*, *De Poëzieweek*, *de Dichter des Vaderlands*, en *Boekenweek Live!*.

De programma's BoekStart en de Bibliotheek op school in het kader van Kunst van Lezen maken tevens deel uit van het speerpunt 'informerend, inspireren en activeren'. Zie het Jaarverslag 2017 van Kunst van Lezen voor een overzicht van activiteiten in deze programma's.

3) Experimenteren en innoveren

Op basis van haar kennis en input vanuit het werkveld werkt Stichting Lezen permanent aan de ontwikkeling van nieuwe, effectieve methoden, producten, interventies en activiteiten en stimuleert zij de inbedding daarvan. Parallel aan de onderzoeksagenda werkt Stichting Lezen aan een *innovatieagenda*, gericht op het detecteren van ontwikkelingen en innovatiekansen. In de komende periode ligt het accent op: de doorgaande leeslijn, leessocialisatie, differentiatie, lezen in combinatie met digitale media en creatief schrijven.

Projectaanvragen

Per leeftijdsgroep is een klein budget beschikbaar voor innovatieve projecten rond kansrijke nieuwe concepten, methodieken en interventies. Stichting Lezen heeft ook in 2017 tal van activiteiten op het gebied van leesbevordering en literatuureducatie gestimuleerd en ondersteund. In totaal zijn er in 2017 24 aanvragen binnengekomen; daarvan zijn er 7 afgewezen en 17 toegekend. Stichting Lezen baseerde toekenningen van projectbijdragen in 2017 op het *Meerjarenbeleidsplan Lezen voor het leven*, de jaarlijkse toelichting op het bestedingsplan en de criteria voor projectaanvragen. Het projectenoverleg brengt advies uit over projectvoorstellen, veelal na overleg met de betrokkenen en externe deskundigen. De directeur-bestuurder beslist en legt achteraf verantwoording af aan de Raad van Toezicht.

De projectbijdragen worden toegekend voor medefinanciering en/of het opstarten van projecten.

Kleinschalige initiatieven worden met projectbijdragen in pilots uitgetoetst, geëvalueerd en indien goed bevonden overdraagbaar gemaakt. Bij de projectbijdragen die aan derden zijn toegekend, wordt gedurende de looptijd van het project een voorschot van 75% van het toegekende bedrag verstrekt. Na afronding van het project wordt de resterende 25% betaald. Overschrijding van het budget valt ten laste van de aanvragende partij. De toekenningen aan projecten van derden worden in de jaarrekening verantwoord. Ook pilots rond betrokkenheid van laaggeletterde ouders bij (voor)lezen in het kader van Kunst van Lezen (actielijn 4a van Tel mee met Taal) maken deel uit van het speerpunt 'experimenteren en innoveren'. Hetzelfde geldt voor de pilots de Bibliotheek op school voor mbo en pabo en de netwerken

leesbevordering. Zie het Jaarverslag 2017 van Kunst van Lezen voor een overzicht van activiteiten in deze pilots.

4) Overtuigen en beïnvloeden

Stichting Lezen investeert in het overtuigen en beïnvloeden van strategische partijen die ervoor kunnen zorgen dat er meer aandacht, tijd en geld wordt besteed aan leesbevordering in het onderwijs, de kinderopvang, de jeugdgezondheidszorg en het bibliotheekveld.

Om leesbevordering effectief te kunnen aanpakken moeten beslissers in en om kinderopvang, (voor)school, jeugdgezondheidszorg, welzijn, het boekenvak en de bibliotheek doordrongen zijn van het belang van lezen en van een integrale aanpak van (laag)geletterdheid. Voorlichting en bewustwording blijven daarom noodzakelijk.

In 2017 heeft Stichting Lezen een inventarisatie gemaakt van de voor leesbevordering belangrijkste doelgroepen. Bewustwording en beïnvloeding van het beleid geldt voornamelijk voor bibliotheken, boekenvak, onderwijs, overheid en politiek en de sector zorg en welzijn. In afstemming met de Raad van Toezicht is de keuze gemaakt om het onderwijs prioriteit te geven. Het onderwijs is volop in ontwikkeling en thema's als curriculumherziening, gelijke kansen en burgerschap bieden aanknopingspunten om het leesbevorderingsbeleid verder te verankeren in het onderwijs. In het kader van Curriculum.nu hebben diverse gesprekken plaatsgevonden met SLO en de Taalunie. Stichting Lezen heeft in 2017 gewerkt aan een notitie over de manier waarop leesbevordering en literaire vorming binnen curriculum.nu vormgegeven kan worden. Ook is de relatie tussen leesbevordering en burgerschapsonderwijs uitgewerkt. Hier wordt in 2018 verder vorm aan gegeven.

Om samen sterk te kunnen staan voor (literair) lezen blijft Stichting Lezen investeren in overleg en krachtenbundeling en goede relaties met partnerorganisaties in de werelden van overheid, (voor)scholen, bibliotheken, boekhandel, uitgeverij, welzijn, jeugdgezondheidszorg en kinderopvang.

De Leescoalitie

In 2012 heeft Stichting Lezen het initiatief genomen tot samenwerking in een Leescoalitie. Organisaties die landelijk een taak te vervullen hebben op het gebied van taal- en leesbevordering bundelen hun krachten om zoveel mogelijk mensen aan te zetten tot lezen en voorlezen. De Leescoalitie bestaat thans uit Stichting Lezen (voorzitter), Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek, Stichting Lezen & Schrijven, het Literatuurmuseum/Kinderboekenmuseum en de bibliotheken (de Koninklijke Bibliotheek en Vereniging Openbare Bibliotheken). In 2016 is het Jaar van het Boek afgesloten en is een nieuwe Leescoaliteecampagne voorbereid. Deze is eind 2017 van start gegaan: *Lees Met Andermans Ogen* (december 2017 – medio 2019). De nieuwe campagne roept iedereen op om eens (vaker) een boek te lezen over iemand met een andere achtergrond, om vaker met andermans ogen te lezen. Binnen deze campagne worden nieuwe activiteiten ontplooid en wordt het thema via bestaande projecten en activiteiten van Leescoalitiepartners (en andere organisaties die aansluiten) onder de aandacht van een breed publiek gebracht.

Samenwerking tussen de Schrijverscentrale, het Letterenfonds en Stichting Lezen krijgt steeds meer gestalte. Ieder kwartaal vindt een directie-overleg plaats, het Letterenfonds en Stichting zijn voornemens vanaf 2018 eens per kwartaal met de gezamenlijke MT's te vergaderen. Concreet is in samenwerking met de Schrijverscentrale in 2017 een onderzoek gedaan naar de opbrengsten van schrijversbezoeken op school voor leesbevordering (afronding in 2018).

Stichting Lezen is samen met Afûk, Bibliotheekservice Fryslân, Tresoar en de Provincie Fryslân kernpartner van het Platform Lêsbefoarding Fryslân (PLF). In 2017 heeft het PLF zichzelf geëvalueerd. Dit heeft ertoe geleid dat er nieuwe samenwerkingsafspraken zijn gemaakt met de betrokken organisaties en dat het Letterenfonds zich begin 2018 ook als kernpartner bij het PLF aansluit. De overige leden Fryske Akademy, Omrop Fryslân, en Cedin zullen op iets meer afstand betrokken blijven.

Internationale samenwerking

Leesbevordering houdt niet op bij de landsgrenzen. In Europees verband is Stichting Lezen onderdeel van EU Read directeur-bestuurder is vice-voorzitter. In 2017 is de website van EU Read vernieuwd. In oktober 2017 vond de annual general meeting plaats in Brussel. Nieuwe beleidsaanbevelingen zijn daar besproken met leden van de Europese Commissie. Verder zijn de mogelijkheden onderzocht om in 2019/20 gezamenlijk een Europese campagne op te zetten rond *Reading for Pleasure*. Binnen EURead is het streven om nieuwe Europese partners te betrekken. Eind 2017 maakten 13 landen deel uit van EURead.

Prestatieverantwoording

Overzicht bereikcijfers websites Stichting Lezen 2016-2017

websites	Aantal bezoeken		Unieke bezoekers	
	2016	2017	2016	2017
Lezen.nl	160.144	101.031	103.860	98.788
Leesmonitor.nl	34.150	30.564	21.336	29.639
Leesplan.nl	21.440	13.962	12.399	13.166
Totaal aantal bezoekers	215.734	145.557	137.595	141.593

Totaal overzicht activiteiten en bereikcijfers 2017 activiteitenplan vs. werkelijk *

kerntaken	2017 activiteitenplan				2017 werkelijk			
	school		openbaar		school		openbaar	
	aantal	bereik	aantal	bereik	aantal	bereik	aantal	bereik
Weten en meten	0	0	12	0	0	0	20	0
Informeren, inspireren en activeren	9	26.467	21	203.885	11	32.222	25	201.437
Experimenteren en innoveren	5	14.711	2	584	5	2.556	3	898
Overtuigen en beïnvloeden	0	0	5	50.050	0	0	10	514.846 **
Totaal	14	41.178	40	254.519	16	34.778	58	717.181

* De bereikcijfers zijn tot stand gekomen op basis van het tellen van het aantal deelnemers van eigen activiteiten, het ingeschatte aantal deelnemers van extern uitgevoerde projecten, oplagecijfers van publicaties, bezoekcijfers van websites. Waar dit niet mogelijk was is een schatting gemaakt van het bereik. Voor lopende projecten is het bereikcijfer zoals in de aanvraag genoemd gehanteerd.

**naast intermediairs zijn dit ook bereikcijfers algemeen publiek bereikt via de Leescoalitie en de kinderboekenambassadeur.

Zie voor een specificatie bijlage 1 van het inhoudelijk jaarverslag. Conform de beleidsvoornemens zal vanaf 2017 het aantal bereikte intermediairs worden gerapporteerd. Bovendien zijn de nieuw geformuleerde kerntaken leidend voor het tellen van het aantal activiteiten. Een vergelijk met 2016 is vanwege deze veranderde systematiek niet mogelijk.

Financiële en organisatorische vooruitzichten

Opvallend is de toenemende belangstelling voor de lezer en zijn leesgedrag. Op diverse terreinen ontstonden in 2017 brainstormen en initiatieven om na te denken over mogelijkheden om nieuwe lezers te

bereiken en het lezen te bevorderen. Dat verscherpte bewustzijn, deels veroorzaakt door afnemende leestijd en leesmotivatie, is toe te juichen. Er bestaat echter wel het gevaar van dubbelingen. Stichting Lezen ziet voor zichzelf een aanscherping van haar coördinerende rol om waar mogelijk krachten te bundelen en effectieve leesbevordering onder de aandacht te brengen ('overtuigen en beïnvloeden').

De begroting 2018 is in concept besproken met de RvT op 6 oktober 2017 en goedgekeurd in de Rvt vergadering van 24 november 2017. De begroting 2018 is afgestemd op de meerjarenbegroting 2017-2020; de daarin begrote lasten voor beheer, activiteiten en Kunst van Lezen zijn leidend. In de meerjarenbegroting was uitgegaan van het subsidiepeil 2012-2015. De begroting 2018 is aangepast met de resultaten van het voorgaande jaar en het op grond van loon- en prijsbijstelling verhoogde subsidiebedrag OCW. Daarnaast zijn er ook voor 2018 externe middelen verworven voor aanvullende activiteiten.

Voor Stichting Lezen is 2018 het tweede jaar in een vierjarige periode. Voor Kunst van Lezen is 2018 het laatste jaar van Tel mee met Taal (2016-2018). Realisatie van voornemens en verankering en bestendiging, ook financieel, heeft aandacht. In samenspraak met de RvT zal 'overtuigen en beïnvloeden', zoals eerder aangegeven, in 2018 taken meer aandacht krijgen.

De werkbegroting 2018 voor Kunst van Lezen is afgestemd met het ministerie van OCW.

Samenvattend ziet de begroting 2018 er als volgt uit:

	Aanvraag OCW	Werk begroting 2018
Eigen inkomsten	154.500	536.900
Subsidie CuNo	1.870.000	1.933.125
Subsidie Kunst van Lezen/Tel mee met Taal	3.350.000	3.350.000
Totaal inkomsten	5.374.500	5.820.025
Beheerslasten	485.000	524.750
Activiteitenlasten Stichting Lezen	1.539.500	2.025.803
Activiteitenlasten Kunst van Lezen	3.350.000	3.797.800
Totale lasten	5.374.500	6.348.353
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-	-528.328
rente baten	10.000	-
Exploitatieresultaat	10.000	-528.328
Resultaatbestemming		
Bestemmingsfonds CuNo 2013-2016	-	-109.528
Bestemmingsfonds OCW Kunst van Lezen	-	-347.800
Bestemmingsreserve Leescoalitie	-	-71.000
	-	-528.328

De ontwikkelingen rond de voorgenomen veranderingen in het onderwijscurriculum (curriculum.nu) volgt Stichting Lezen op de voet en zij draagt actief bij aan voorstellen voor de positionering van leesonderwijs en leesbevordering in de nieuwe curriculumvoorstellen. Lezen staat aan de basis van alle leren. De voorwaarden voor een structureler beleid rond lees(motiverend) onderwijs verdienen wat betreft Stichting Lezen in de curriculumherziening ruim aandacht. Niet alleen in het funderend onderwijs. Ook op de lerarenopleidingen zou structureler aandacht aan jeugdliteratuur en leesbevordering besteed moeten worden, zodat aankomende studenten zelf leesvoldoening ervaren en dit kunnen overdragen aan hun (toekomstige) leerlingen.

Structureel leesbevorderingsbeleid geldt zowel voor de inhoud van het curriculum als voor de financiering van leesbevordering. Leesbevordering vindt voor een groot deel plaats binnen het onderwijs. De financiering ervan wordt echter vooral bekostigd uit cultuurmiddelen, zowel landelijk als lokaal (bibliotheken). De gemeentelijke bezuinigingen op bibliotheken baren zorgen.

Duurzaam en toekomstgericht effectief leesbevorderingsbeleid vraagt om meer en structureel budget. De aanpak van Kunst van Lezen is effectief. Minister Engelshoven onderkent dit en zij heeft eind december 2017 in haar reactie op de mid-term review van de WSOB aangegeven, dat de Bibliotheek op school haar voorkeursmodel is. Bekostiging uit onderwijsmiddelen zou de kans op verdere realisatie hiervan zeer vergroten. Met een bedrag van 10 euro per leerling per jaar is een goede bibliotheek-op-schoolaanpak te realiseren. Voor het PO zou daarmee een bedrag van 70 miljoen euro per jaar gemoeid zijn.

De omvangrijke opdracht van Kunst van Lezen om in samenwerking met het veld eind 2018 1 miljoen kinderen tot 12 jaar bereiken met leesbevorderingsactiviteiten, lijkt behaald te worden. Het is de vraag of dit resultaat is vast te houden als duurzame inzet op leesbevordering afhankelijk blijft van tijdelijke landelijke actieprogramma's en lokale politieke besluitvorming en financiering. Blijvende inzet is nodig, evenals duurzame aandacht voor en ondersteuning van leesbevordering in aanpalende beleidsterreinen die kansen van kinderen vergroten (welzijn, onderwijs, kinderopvang). Dit vraagt nieuwe expertise en samenwerkingen.

B. Verslag Raad van Toezicht

In dit verslag legt de Raad van Toezicht van Stichting Lezen verantwoording af over de wijze waarop hij in 2017 invulling heeft gegeven aan zijn taak. Aandacht werd gegeven aan de overgang naar een Raad van Toezicht, de uitgangspunten voor het toezicht en de interne organisatie.

Samenstelling Raad van Toezicht

Aan de samenstelling van de Raad van Toezicht ligt een profielschets ten grondslag. Deze is in 2017 geëvalueerd. Deze profielschets gaat uit van een Raad van tenminste drie en ten hoogste zeven leden, waarbij wordt gestreefd naar een evenwichtige samenstelling (man-vrouwverhouding, culturele achtergrond en leeftijdsopbouw). Leden moeten onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. In het profiel wordt een aantal terreinen benoemd waarop een relevant netwerk en/of specifieke deskundigheid wordt vereist, het gaat om de volgende gebieden:

- (lokale) politiek / bestuurlijk;
- leesbevordering / literatuureducatie;
- boekenvak / bibliotheek;
- (nieuwe) media;
- juridisch / gevoel voor formele aspecten rondom organisatieprocessen;
- het onderwijsveld;
- financieel / risicobeheersing / rapportage;
- ondernemend / commercieel / sponsoring- en fondsenwerving;
- werkgeverschap / management
- onderzoek.

Op elk van deze terreinen moet op basis van het profiel steeds minimaal een lid specifieke deskundigheid bezitten. In de praktijk is sprake van overlap.

In 2017 heeft één wijziging in de bestuurssamenstelling plaatsgevonden. De termijn van mevrouw Loerts verliep per 17-9-2016, maar in verband met de in het najaar van 2016 gestarte organisatieverandering is besloten dat zij nog tot maart 2017 zou aanblijven.

De samenstelling was in 2017 als volgt:

De heer F. Elderson, voorzitter (benoemd 1-4-2015; beoogde herbenoeming 1-4-2019)

De heer G.J. Dorleijn (benoemd 1-2-2015; beoogde herbenoeming 1-2-2019)

De heer H.M.B. Franssen (benoemd 1-2-2012; herbenoemd 1-2-2016)

Mevrouw P. Loerts (benoemd 17-9-2008; herbenoemd 17-9-2012; aftreden 17-9-2016; verlengd tot 17-3-2017)

Mevrouw H.B.G.W.J. Mulder (benoemd 1-2-2015; beoogde herbenoeming 1-2-2019)

De heer B.J. Verkoren, voorzitter auditcommissie (benoemd 20-6-2015; beoogde herbenoeming 20-6-2019)

Relevante (neven) functies leden Raad van Toezicht

De heer F. Elderson

Lid van de directie De Nederlandsche Bank NV, Voorzitter bestuur Stichting Nederlands Violconours, Vice-voorzitter Stichting Netherlands International Music Competitions, Lid Raad van Commissarissen Vereniging Hendrick de Keyser, Lid curatorium bijzondere leerstoel Leesgedrag, Vrije Universiteit Amsterdam, Lid Advisory Board Advanced Master in Law & Finance (Hazelhoff Centre for Financial Law, Universiteit Leiden), - Lid Studiegezelschap voor Economische Politiek (SEP), Lid Advisory Board 'Erasmus Sustainable Value Creation Platform', Erasmus Universiteit Rotterdam.

De heer G. Dorleijn

Voorzitter bestuur Stichting P.C. Hooftprijs, Lid bestuur Geert van Oorschootstichting.

De heer H.M.B. Franssen

Inspecteur Primair Onderwijs bij de Inspectie van het Onderwijs, Lid Platform Onderwijs Nederlands en Nederlands als Tweede Taal (PONT2) bij de Nederlandse Taalunie.

Mevrouw H.B.G.W.J. Mulder

Rector van het 4e Gymnasium Amsterdam, lid van het hoofdbestuur van de KNGU, de Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie.

De heer B.J. Verkoren

Lid van de directie JumboDiset BV en Koninklijke Jumbo BV, Voorzitter bestuur van Stichting Frontaal te Amsterdam, Penningmeester Stichting Boost Producties te Amsterdam, Secretaris Stichting IDRF (Infectious Disease Research Foundation).

De RvT is wat betreft de aanwezige expertise heterogeen samengesteld en vertegenwoordigt voor leesbevordering relevante maatschappelijke en zakelijke sectoren. Wat betreft leeftijd en culturele achtergrond van de bestuursleden is de samenstelling minder heterogeen. Bij de omvorming van het bestuur tot een Raad van Toezicht zijn de profielen van de leden geactualiseerd. Op basis daarvan zijn twee vacatures voor nieuwe leden uitgezet. Streven naar diversiteit had daarbij hoge prioriteit. Via Binoq Atana is één vacature vervuld. Mevrouw S. Kreuger zal per 1 maart 2018 toetreden tot RvT.

De Raad van Toezicht is in 2017 vijf maal in reguliere vergaderingen bij elkaar gekomen. De meeste leden waren hierbij aanwezig. Alle voor de continuïteit van het werk van Stichting Lezen belangrijke ontwikkelingen en stukken zijn in deze vergaderingen besproken. Belangrijke onderwerpen waren onder andere:

- het herziene beleidsplan
- landelijke beleidsontwikkelingen
- cultural governance
- het Raad van Toezicht-model
- de organisatieanalyse en daaraan gekoppelde veranderingen
- financiële zaken.

In maart 2017 is de omvorming van een bestuursmodel naar een Raad van Toezicht model gerealiseerd. Aan het eind van het eerste halfjaar heeft de Raad van Toezicht zich gebogen over de prognoses voor het komende halfjaar in relatie tot de begroting. De begroting 2018 is voorbereidend besproken in de auditcommissie en door de Raad van Toezicht vastgesteld in november.

Tijdens de jaarlijkse beleidsmiddag heeft de Raad van Toezicht in aanwezigheid van medewerkers en directeur-bestuurder zijn kennis en expertise gedeeld om beleidslijnen voor de periode 2017-2020 verder uit te werken, met name met betrekking tot het speerpunt 'overtuigen en beïnvloeden'. Daarnaast vond op diverse punten bilateraal overleg plaats.

WNT-verantwoording

Ultimo 2017 is Gerlien van Dalen de directeur-bestuurder van Stichting Lezen. De voorzitter van de RvT voert jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur-bestuurder. De beloning van de directie blijft ruim binnen de WNT-norm.

De leden van de Raad van Toezicht verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd. Wel ontvangen zij een vergoeding voor reëel gemaakte reiskosten. Een overzicht van WNT-verantwoording van directeur-bestuurder en Raad van Toezicht is opgenomen in de jaarrekening 2017.

Reflecties Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht constateert dat formele en informele interactie goed verloopt. De financiële risico's zijn goed in kaart gebracht en met de vernieuwingen is een efficiënte organisatiestructuur gerealiseerd.

De Raad van Toezicht wil alert zijn op de werkdruk in de organisatie.

De Raad van Toezicht constateert dat de capaciteit voor fondsenwerving beperkt is, en dat de Stichting er desondanks in slaagt om aanvullende externe financiering te verwerven. Stichting Lezen verwierf in 2017 € 296.756 in de vorm van publieke en private bijdragen voor nieuwe projecten en aanvullingen op de kernactiviteiten. Dit is conform de beleidsvoornemens dienaangaande. De stichting vindt het belangrijk dat het maatschappelijk belang van een sterke leescultuur breed gedragen wordt en dat ook private partijen daaraan financieel willen bijdragen.

De Raad van Toezicht tekent hier wel bij aan dat incidentele middelen en sponsoring wel tijdelijk of aanvullend activiteiten mogelijk maken, maar van een relatief klein bureau grote investeringen in tijd en relatieonderhoud vragen en niet volstaan voor duurzame inzet op leesbevordering. Kerntaken moeten vanuit BIS-subsidie gerealiseerd kunnen worden.

De uitvoering van Kunst van Lezen-programma's wordt steeds meer overgedragen aan de Samenwerkende POI's Nederland (SPN). Dat is een goede ontwikkeling die de samenwerking in het decentrale stelsel versterkt en Stichting Lezen ontlast. Dat laatste is van belang. De Raad van Toezicht heeft geconstateerd dat het absorptievermogen van een relatief kleine organisatie als Stichting Lezen eindig is. Nu al is merkbaar dat aandacht voor de praktijk, de tijd en ruimte die medewerkers hebben om in het veld hun oor te luister leggen, beperkt is. De in het bestuursverslag genoemde wenselijke duurzame uitbreiding naar andere beleidsterreinen en de wijze waarop een relatief kleine, voornamelijk landelijk opererende organisatie daar invulling aan kan geven, zal op termijn dan ook onderwerp van gesprek moeten zijn.

Tot slot:

De Raad van Toezicht heeft kennis genomen van het bestuursverslag. De Raad heeft waardering voor wat er is bereikt in de loop van het verslagjaar en voor de inzet van het bureau in 2017. De stichting is ondernemend en stelt zich actief op in projecten en samenwerkingen, zowel nationaal als internationaal, en heeft ook in 2017 een substantieel bedrag aan additionele middelen weten te genereren. De beleidsvoornemens 2017-2020 en de invulling van het programma Kunst van Lezen binnen Tel mee met Taal, kregen in 2017 goed vorm. Met haar grote landelijke leesbevorderingscampagnes en projecten bereikt Stichting Lezen een in diversiteit nog steeds toenemend publiek van kinderen en jongeren en hun begeleiders. De structurele leesbevorderingsaanpak binnen Kunst van Lezen geeft goede resultaten te zien. En Stichting Lezen wordt gezien en gewaardeerd als kennis- en expertisecentrum op het gebied van lezen en leesbevordering.

De directeur-bestuurder en de Raad van Toezicht hebben de jaarrekening vastgesteld in de Raad van Toezicht vergadering van 23 maart 2018.

Amsterdam 23 maart 2018,

Gerlien van Dalen
directeur-bestuurder

Frank Elderson
voorzitter

Bernard Jan Verkoren
voorzitter auditcommissie

Gillis Dorleijn
algemeen lid

Herman Franssen
algemeen lid

Shay Kreuger
algemeen lid

Hetty Mulder
algemeen lid

C. Balans (na verwerking resultaat)

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
ACTIVA		
Vaste activa		
1. - Materiële vaste activa	<u>7.746</u>	<u>6.351</u>
Totale vaste activa	<u>7.746</u>	<u>6.351</u>
Vlottende activa		
2. - Vorderingen	557.430	586.702
3. - Liquide middelen	<u>2.149.795</u>	<u>2.024.892</u>
Totaal vlottende activa	<u>2.707.225</u>	<u>2.611.594</u>
Totaal activa	<u><u>2.714.971</u></u>	<u><u>2.617.945</u></u>
PASSIVA		
Eigen vermogen		
4. - Algemene reserve	182.073	207.616
5. - Bestemmingsfonds OCW CuNo	137.522	64.609
6. - Bestemmingsfonds OCW 2013-2016	150.440	-
7. - Bestemmingsfonds OCW Kunst van Lezen	599.862	730.362
8. - Bestemmingsfonds Fonds Leesbevordering	59.440	92.530
9. - Bestemmingsreserve Leescoalitie	<u>84.307</u>	<u>84.307</u>
Totaal eigen vermogen	<u>1.213.644</u>	<u>1.179.424</u>
Kortlopende schulden		
10. - Projecten nog te betalen	580.641	494.500
11. - Projecten nog te betalen Kunst van Lezen	428.255	213.250
12. - Overige schulden/overlopende passiva	<u>492.431</u>	<u>730.771</u>
Totaal kortlopende schulden	<u>1.501.327</u>	<u>1.438.521</u>
Totaal passiva	<u><u>2.714.971</u></u>	<u><u>2.617.945</u></u>

D. Staat van baten en lasten

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016	Begroting 2016
	€	€	€	€
BATEN				
<i>Opbrengsten</i>				
14. Eigen inkomsten	256.611	130.500	230.277	145.545
15. Inkomsten Kunst van Lezen	175.243	-	137.398	-
<i>Totaal opbrengsten</i>	<u>431.854</u>	<u>130.500</u>	<u>367.675</u>	<u>145.545</u>
<i>Subsidie CuNO</i>				
Structurele subsidie OCW CuNO 1057826	1.933.125	1.870.000	1.900.219	1.873.522
<i>Overige niet-structurele subsidies</i>				
Subsidie Min OCW Kunst van Lezen (TmmT) B866849 Z848064 VP 56/19970*	3.350.000	3.350.000	3.350.000	3.350.000
Subsidie Min OCW BoekStart op termijn B998884 Z934946 VP 56/21804	-	-	35.000	-
Subsidie Min OCW Jaar van het Boek B866396 Z856235 VP56/0019983	-	-	300.000	-
Subsidie Min OCW Leescoalitie coördinatie B1150250 Z 1144196 VP 560029628	55.559	70.980	70.980	-
Art of Impact	30.000	-	-	-
<i>Totaal overige niet-structurele subsidies</i>	<u>3.435.559</u>	<u>3.420.980</u>	<u>3.755.980</u>	<u>3.350.000</u>
<i>Bijdragen uit private middelen</i>				
St. Kinderpostzegels - Vakantielesen	765	-	69.812	-
St. Kinderpostzegels - Lezen is Leuk!	39.380	-	5.396	-
<i>Totaal bijdragen uit private middelen</i>	<u>40.145</u>	<u>-</u>	<u>75.208</u>	<u>-</u>
Totaal baten	<u><u>5.840.683</u></u>	<u><u>5.421.480</u></u>	<u><u>6.099.082</u></u>	<u><u>5.369.067</u></u>

* Deze subsidie is voor de uitvoering van het programma Kunst van lezen - waarin Stichting Lezen en de Koninklijke Bibliotheek samenwerken.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016	Begroting 2016
	€	€	€	€
LASTEN				
<i>A. Beheerlasten</i>				
16. Beheerlasten personeel	301.609	320.000	301.056	285.000
19. Beheerlasten materieel	188.384	185.000	187.394	175.000
Totaal beheerlasten	489.993	505.000	488.450	460.000
<i>B. Activiteitenlasten personeel</i>				
17. Activiteitenlasten personeel	317.611	375.000	315.619	350.000
18. Projectlasten eigen projecten personeel	139.886	66.500	128.924	150.000
20. Beheerlasten personeel Kunst van Lezen	563.699	475.000	431.156	475.000
Totaal activiteitenlasten personeel	1.021.196	916.500	875.699	975.000
<i>C. Activiteitenlasten materieel</i>				
Projectbijdragen aan derden	466.082		595.444	
Projectlasten eigen projecten materieel	621.156	1.199.480	769.151	1.231.500
Totaal projectlasten materieel	1.087.238	1.199.480	1.364.595	1.231.500
<i>Vervallen subsidieverplichting</i>	-50.308	-21.500	-20.125	-
<i>D. Activiteitenlasten materieel Kunst van Lezen</i>				
20. Beheerlasten materieel	93.616	76.500	58.571	76.500
20. Activiteitenlasten materieel	2.998.428	2.798.500	2.302.309	2.798.500
Totaal act.lasten materieel Kunst van Lezen	3.092.044	2.875.000	2.360.880	2.875.000
<i>E. Overige activiteitenlasten materieel</i>				
Leescoalitie - coördinatie	55.559	-	112.882	-
Leescoalitie - campagne	70.600	-	351.428	-
	126.159	-	464.310	-
<i>St. Kinderpostz. - Vakantie Lezen</i>	40.145	-	76.736	-
<i>St. Kinderpostz. - Lezen is Leuk!</i>	40.145	-	6.346	-
	40.145	-	83.082	-
Totaal activiteitenlasten materieel	4.295.278	4.052.980	4.252.742	4.106.500
Totaal lasten	5.806.467	5.474.480	5.616.891	5.541.500

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016	Begroting 2016
	€	€	€	€
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	34.216	-53.000	482.191	-172.433
Ontvangen rente	4	-	941	15.000
Exploitatieresultaat boekjaar	34.220	-53.000	483.132	-157.433

Verdeling exploitatieresultaat

- Bestemmingsfonds Kunst van Lezen	-130.500	-	730.362	-
- Algemene reserve	27.198	-	-	-
- Bestemmingsfonds OCW CuNO	137.522	-	-233.982	-140.955
- Bestemmingsfonds OCW 2009-2012	-	-	-46.338	-6.478
- Bestemmingsfonds fonds Leesbevordering	-	-28.000	33.090	-
- Bestemmingsreserve Leescoalitie	-	-25.000	-	-10.000
Totaal	34.220	-53.000	483.132	-157.433

E. Algemene toelichting

Toelichting algemeen

Voor een beschrijving van de belangrijkste activiteiten van de stichting wordt verwezen naar het verslag van de Raad van Toezicht.

De jaarrekening is opgesteld conform de standaarden zoals opgenomen in Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' *alsmede in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020*, de relevante bepalingen zoals opgenomen in diverse verlengingsbeschikkingen van het Ministerie van OCW en de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen in de publieke en de semipublieke sector.

Gezien de specifieke behandeling en verwerkingwijze van projectbijdragen door Stichting Lezen verstrekt het opnemen van een kasstroomoverzicht geen aanvullend inzicht. Derhalve is geen kasstroomoverzicht in de jaarrekening opgenomen.

Grondslagen van waardering

Oordelen en schattingen

Bij de toepassing van de grondslagen en de regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de directie van de stichting zich diverse oordelen en schattingen. De belangrijkste oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen zijn, voor zover van toepassing, opgenomen in de relevante paragrafen. Werkelijke uitkomsten kunnen afwijken van gemaakte schattingen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarden, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid.

Vermogen/bestemmingsfonds OCW

In navolging van uitvoeringsafspraken met het Ministerie van OCW inzake de Cultuurnota 2005-2008 wordt ook in de Cultuurplanperiode 2017-2020 een overschot dan wel tekort van het projectenbeheer en de bureauexploitatie naar rato van het aandeel van het Ministerie van OCW in het totale overschot dan wel tekort toegevoegd respectievelijk onttrokken aan een bestemmingsfonds OCW. Afrekening van dit vierjarenbudget vindt plaats op basis van het totaalresultaat over vier jaren. Het jaarlijkse restantresultaat als blijkend uit de staat van baten en lasten wordt toegevoegd/ onttrokken aan de algemene reserve.

In de vaststelling van de vierjaarlijkse subsidie 2013-2016, referentie 1195808, heeft het Ministerie van OCW bepaald dat het niet bestede deel ad. € 150.440 opgenomen dient te worden in een bestemmingsreserve "restant subsidie OCW 2013-2016". Deze reserve moet aangewend worden voor de kernactiviteiten waarvoor OCW de instellingssubsidie 2017-2020.

Bestemmingsfondsen en -reserves

Bij de vaststelling van de instellingssubsidie 2013-2016 heeft OCW correcties aangebracht in de afrekening. De resultaatverdeling is gecorrigeerd en hierdoor de toevoegingen/onttrekkingen van diverse bestemmingsfondsen en -reserves. Naar aanleiding van de correcties heeft de Raad van Toezicht besloten de toevoeging aan het bestemmingsfonds Fonds Leesbevordering ultimo 2016 ad € 33.090 terug te draaien. De correcties staan opgenomen in de toelichting op de balans bij de van toepassing zijnde reserves en fondsen.

Voor de verdeling van het resultaat wordt de verhouding Eigen Inkomsten (EI) versus aandeel OCW instellingssubsidie berekend. In 2017 was deze berekening als volgt:

Totale baten	€ 5.840,683	
OCW Kunst van Lezen	-/- € 3.350.000	
Kunst van Lezen eigen ink.	<u>-/- € 175.243</u>	
	€ 2.315.440	100%
OCW instellingssubsidie	<u>-/- € 1.933.125</u>	83%
Eigen inkomsten	€ 382.315	17%
Exploitatieresultaat	€ 34.220	
Hiervan resultaat Kunst van Lezen	<u>-/- € 130.500</u>	
Te verdelen resultaat	€ 164.720	
Naar Algemene reserve	€ 27.198	17%
Naar bestemmingsfonds OCW CuNo	<u>€ 137.522</u>	83%
	€ 164.720	

De bijdrage van OCW voor Kunst van Lezen bedroeg in 2017 € 3.350.000. De eigen inkomsten voor Kunst van Lezen bedroegen € 175.243. In totaal is in 2017 voor Kunst van Lezen € 3.655.743 besteed. Het resultaat ad. -/- € 130.500 is onttrokken aan het bestemmingsfonds Kunst van Lezen. Het positieve saldo Kunst van Lezen 2012-2015 ad. € 42.249 is in 2016 niet teruggevorderd door OCW. Het ministerie heeft per email bevestigd dat dit bedrag naar eigen inzicht besteed mag worden. Het bestuur heeft besloten dit bedrag ultimo 2016 toe te voegen aan de algemene reserve. Het Fonds Leesbevordering wordt ingezet voor leesbevorderingsprojecten (De Nationale Voorleeswedstrijd en De Nationale Voorleesdagen). De bestemmingsreserve Leescoalitie wordt ingezet voor activiteiten die uitgevoerd worden binnen het samenwerkingsverband De Leescoalitie.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. Stichting Lezen beschikt alleen over primaire financiële instrumenten.

Overige activa en passiva

Alle posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat is het saldo van baten en lasten als gevolg van de toekenning van projectgelden, van de bureauvoering van de stichting en de baten en lasten voortvloeiende uit de door haarzelf uitgevoerde projecten.

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar en de activiteiten waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. Projecten van derden en eigen projecten worden verantwoord in het jaar van toekenning. Resultaten op projecten worden verantwoord in het jaar van afrekening.

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

F. Toelichting op de balans

	<u>Computers</u>	<u>Inventaris</u>	<u>Totaal</u>
1. <u>Materiële vaste activa</u>			
Boekwaarden per 1 januari 2017	2.348	4.003	6.351
Mutaties:			
- investeringen	-	6.115	6.115
- desinvesteringen	-	-	-
- afschrijvingen	-845	-3.875	-4.720
- afschrijvingen desinvesteringen	-	-	-
Boekwaarden per 31 december 2017	<u>1.503</u>	<u>6.243</u>	<u>7.746</u>

Bij de computers wordt elk jaar 33,3% van de aanschafwaarde afgeschreven; bij de inventaris wordt elk jaar 20% van de aanschafwaarde afgeschreven.

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
2. <u>Vorderingen</u>		
Depotbedrag PostNL	1.000	1.000
Nog te ontvangen rente	-	4
Vooruitbetaalde kosten	334.257	325.755
Nog te ontvangen bijdrage St. Kinderpostzegels	150.000	69.812
Nog te ontvangen bijdrage Art of impact - Lees je beter	6.000	6.000
Nog te ontvangen bijdragen Founding Fathers	-	33.090
Nog te ontvangen bijdrage Fonds 21	30.000	28.677
Nog te ontvangen bijdragen De Versterking	12.330	-
Debiteuren	17.335	115.428
Overige vorderingen	<u>6.508</u>	<u>6.936</u>
Totaal vorderingen	<u>557.430</u>	<u>586.702</u>
3. <u>Liquide middelen</u>		
ABN AMRO Bestuursrekening	406.439	322.806
ABN AMRO Ondernemersrekening	168.026	126.889
ABN AMRO Ondernemersdeposito	94	94
ABN AMRO Ondernemerstopdeposito	78	78
ABN AMRO Loyaaldeposito	1.574.315	1.574.306
ING Bank	815	696
Kas	<u>28</u>	<u>23</u>
Totaal liquide middelen	<u>2.149.795</u>	<u>2.024.892</u>

De banksaldi zijn direct opeisbaar.

€ €

Eigen vermogen

4. - Algemene reserve

Bij de vaststelling van de instellingssubsidie 2013-2016 heeft OCW correcties aangebracht in de resultaatverdeling ultimo 2016. Naar aanleiding van deze correcties heeft de RvT besloten de toevoeging aan het fonds Leesbevordering in 2016 ad. € 33.090 terug te draaien ten gunste van de Algemene Reserve. Van het resultaat 2017 wordt € 27.198 toegevoegd aan de algemene reserve. De

Stand per 1 januari	207.616	165.367
Correctie OCW 2016 ref. 1195808	-85.831	-
Besluit Raad van Toezicht	33.090	
Bestemming saldo boekjaar	<u>27.198</u>	<u>42.249</u>
Stand per 31 december	<u>182.073</u>	<u>207.616</u>

Berekening 2017 volgens formule Eigen Inkomsten (EI) t.o.v. aandeel Ministerie van OCW (OCW): EI / (EI + OCW): Zie ook Algemene toelichting, paragraaf Vermogen/bestemmingsfonds OCW, op bladzijde 21.

5. - Bestemmingsfonds OCW CuNO

Bij de vaststelling van de instellingssubsidie 2013-2016 heeft het OCW correcties aangebracht in de resultaatverdeling ultimo 2016. Ook heeft het ministerie aangegeven dat het saldo ultimo 2016 moet worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve Restantsubsidie OCW 2013-2016. Van het resultaat over 2017 wordt € 137.522 toegevoegd aan het bestemmingsfonds OCW CuNO. De mutaties in het

Stand per 1 januari	64.609	298.591
Correctie OCW 2016 ref. 1195808 onttrekking 2016	85.831	-
Correctie OCW 2016 ref. 1195808 saldo 2016 in reserve	-150.440	-
Bestemming saldo boekjaar	<u>137.522</u>	<u>-233.982</u>
Stand per 31 december	<u>137.522</u>	<u>64.609</u>

Berekening 2017 volgens aandeel Ministerie van OCW (OCW) t.o.v. Eigen Inkomsten (EI): OCW / (EI + OCW). Zie ook Algemene toelichting, paragraaf Vermogen/bestemmingsfonds OCW, op bladzijde 21.

6. - Bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016

Bij de vaststelling van de instellingssubsidie 2013-2016 heeft OCW aangegeven dat het saldo ultimo 2016 (na correctie resultaatverdeling) moet worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve Restantsubsidie OCW 2013-2016. Van het resultaat over 2017 wordt € 0 onttrokken aan de bestemmingsreserve restant subsidie OCW 2013-2016.

Stand per 1 januari	-	-
Correctie OCW 2016 ref. 1195808	150.440	-
Bestemming saldo boekjaar	<u>-</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>150.440</u>	<u>-</u>

Zie ook Algemene toelichting, paragraaf Vermogen/bestemmingsfonds OCW, op bladzijde 21.

<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
€	€

7. - Bestemmingsfonds Kunst van Lezen

Het resultaat over 2017 van +/- € 130.500 wordt geheel onttrokken aan het bestemmingsfonds Kunst van Lezen. De mutatie in het vermogen kan als volgt worden weergegeven:

Stand per 1 januari	730.362	42.249
Naar algemene reserve	-	-42.249
Bestemming resultaat boekjaar	<u>-130.500</u>	<u>730.362</u>
Stand per 31 december	<u>599.862</u>	<u>730.362</u>

Stichting Lezen heeft met ingang van 2012 ervoor gekozen de projectsubsidie 'Kunst van Lezen' deel uit te laten maken van de verantwoording van de vierjaarlijkse instellingssubsidie en derhalve te verantwoorden in de jaarrekening van Stichting Lezen. Overeenkomstig is er een batig saldo Kunst van Lezen toegevoegd aan een bestemmingsfonds. In het kader van Tel mee met Taal is voor de uitvoering van Kunst van Lezen voor de periode 2016-2018 een projectsubsidie toegekend.

8. - Bestemmingsfonds Fonds Leesbevordering

Bij de vaststelling van de instellingssubsidie 2013-2016 heeft OCW correcties aangebracht in de resultaatverdeling ultimo 2016. Naar aanleiding van deze correcties heeft de Raad van Toezicht besloten de toevoeging aan het Fonds Leesbevordering ultimo 2016 ad. € 33.090 terug te draaien ten gunste van de Algemene Reserve.

Van het resultaat over 2017 wordt € 0 toegevoegd aan het bestemmingsfonds Fonds Leesbevordering.

Stand per 1 januari	92.530	59.440
Besluit Raad van Toezicht	-33.090	-
Bestemming saldo boekjaar	<u>-</u>	<u>33.090</u>
Stand per 31 december	<u>59.440</u>	<u>92.530</u>

Het bestemmingsfonds Fonds Leesbevordering is bestemd om leesbevorderingsactiviteiten te financieren.

9. - Bestemmingsreserve Leescoalitie

Van het resultaat over 2017 wordt € 0 toegevoegd aan de bestemmingsreserve Leescoalitie. De mutatie in het vermogen kan als volgt worden weergegeven:

Stand per 1 januari	84.307	84.307
Bestemming saldo boekjaar	<u>-</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>84.307</u>	<u>84.307</u>

De Leescoalitie is een samenwerkingsverband met Stichting CPNB, Koninklijke Bibliotheek (KB), Stichting Lezen en Schrijven, Literatuurmuseum en Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB). Stichting Lezen is voorzitter van de Leescoalitie. Deze reserve kan worden ingezet voor Leescoalitie activiteiten. In 2017 is geen gebruik gemaakt van deze

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€
10. <u>Projecten nog te betalen</u>		
Toekenningen 2012 afrekeningen	-	2.050
Toekenningen 2014 afrekeningen	1.875	4.000
Toekenningen 2015 afrekeningen	-	10.814
Toekenningen 2016 afrekeningen	73.418	266.060
Toekenningen 2017 toekenningen	750	-
Toekenningen 2017 afrekeningen	89.058	-
Nog te besteden financiële bijdragen	260.620	33.500
Overige nog te betalen projectkosten	<u>154.920</u>	<u>178.076</u>
Totaal projecten nog te betalen	<u><u>580.641</u></u>	<u><u>494.500</u></u>

Bij de aan derden toegekende projectgelden wordt 75% van het toegekende bedrag bevoorschot. Na afrekening van het project wordt de resterende 25% overgemaakt (mits de toegekende middelen volledig benut en verantwoord zijn). Er bestaat dus onzekerheid omtrent een (on)voorwaardelijke verplichting voor zover aan projecten van derden toegekende gelden minder zullen bedragen dan het maximaal toegekende bedrag (100%).

11. Projecten nog te betalen Kunst van Lezen

Toekenningen huidige boekjaar	259.835	72.578
Overige projectkosten	<u>168.420</u>	<u>140.672</u>
Totaal projecten nog te betalen Kunst van Lezen	<u><u>428.255</u></u>	<u><u>213.250</u></u>

Bij de aan derden toegekende projectgelden Kunst van Lezen wordt 100% van het toegekende bedrag bevoorschot. Bij afrekening van het project worden de eventueel niet volledige benutte toegekende middelen teruggevorderd. Er bestaat onzekerheid over de volledige uitputting van de voorlopig aan derden toegekende projectgelden.

12. Overige schulden en overlopende passiva

Crediteuren	243.331	466.209
Loonbelasting, sociale verzekeringen, pensioenlasten	67.629	77.338
Reservering vakantiedagen	17.540	16.993
Vooruitontvangen bedragen	136.183	113.047
Overige te betalen kosten	<u>27.748</u>	<u>57.184</u>
Totaal overige schulden en overlopende passiva	<u><u>492.431</u></u>	<u><u>730.771</u></u>

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Door het Ministerie van OCW is voor de periode 2017-2020 een subsidie toegezegd van € 1.897.657 per jaar. Inclusief loon- en prijsbijstellingen bedraagt de subsidie voor 2017 € 1.933.125.

Door het Ministerie van OCW is voor 2016 tot en met 2018 een subsidie aan Kunst van Lezen toegezegd in het kader van Tel mee met Taal van € 3.350.000 per jaar.

Voor 2012 tot en met 2015 was dat € 2.850.000 per jaar.

Stichting Lezen heeft aan de Vrije Universiteit Amsterdam voor 2018 een bijdrage van € 21.000 toegekend voor onderzoek BoekStart op Termijn.

Ook heeft zij aan de Vrije Universiteit van Amsterdam voor 2018 een bijdrage toegekend van € 60.000 voor onderzoek in het kader van de Bibliotheek *op School* primair onderwijs.

Stichting Lezen is voor de huur van het pand een overeenkomst aangegaan voor de duur van tien jaar, ingaande op 1 mei 2011 en lopende tot en met 30 april 2021. Na het verstrijken van deze looptijd zal de overeenkomst worden voortgezet voor een aansluitende periode van 5 jaar. De aanvangshuurprijs van het gehuurde bedraagt op jaarbasis € 48.568 en wordt jaarlijks geïndexeerd. In boekjaar 2017 is € 57.894 ten laste van de staat van baten en lasten gebracht uit hoofde van de huurovereenkomst.

Stichting Lezen is voor het systeembeheer een overeenkomst aangegaan voor de duur van drie jaar, ingaande op 21 december 2013 en lopende tot en met 20 december 2016. Na het verstrijken van deze looptijd zal de overeenkomst stilzwijgend worden verlengd voor de aansluitende periode van 1 jaar. De aanvangshuurprijs van het gehuurde bedraagt op jaarbasis € 21.489 en wordt jaarlijks geïndexeerd. In boekjaar 2017 is € 29.481 ten laste van de staat van baten en lasten gebracht uit hoofde van de overeenkomst.

G. Toelichting op de staat van baten en lasten

	Realisatie 2017	Realisatie 2016
	€	€
14. <u>Eigen inkomsten</u>		
<i>Publieke inkomsten binnenland</i>		
- Congres Lezen Centraal	22.840	26.795
- Nationale voorleeswedstrijd	79.500	63.075
- Wetenschappelijk congres	7.950	25.300
- Expert- en adviesbijeenkomsten	-	250
	<u>110.290</u>	<u>115.420</u>
<i>Sponsoring</i>		
- Fonds 21 Literatour	30.000	28.677
- Founding Fathers / Fonds leesbevordering		
• Koninklijke Boekverkopersbond	-	22.690
• Nederlandse Uitgeversverbond	-	10.400
- De Versterking		
• Literatour	22.500	18.214
• Vooruit met Lezen	27.330	20.454
- Nationale Boekenbon bijdrage KPZ	-	975
	<u>79.830</u>	<u>101.410</u>
<i>Overige inkomsten</i>		
- Ned. Letterenfonds - kinderboekenambassadeur	5.000	5.000
- Ned. Letterenfonds - expertmeeting	1.781	-
- Elinet	14.392	2.232
- Brochures/handreikingen/publicaties	4.046	3.906
- Iedereen Leest (BE) - bijdrage poëzielessen	1.211	1.259
- Bijdrage partners Leescoalitie		
• Stichting CPNB	7.500	-
• Koninklijke Bibliotheek (KB)	7.500	-
• Stichting Lezen en Schrijven	7.500	-
• Literatuurmuseum	7.500	-
• Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB)	7.500	-
- Inkomsten lezingen, presentaties e.d.	-	1.050
- Schrijvers Centrale onderzoek schrijversbezoeken	430	-
- Overige inkomsten	49	-
<i>Giften</i>		
- Fiep Westendorp Foundation - Lees je beter	2.049	-
- Overige giften	33	-
	<u>66.491</u>	<u>13.447</u>
Totaal eigen inkomsten	<u>256.611</u>	<u>230.277</u>
15. <u>Inkomsten Kunst van Lezen</u>		
<i>Publieke inkomsten binnenland</i>		
- Opleidingen de Bibliotheek op school	165.243	137.398
<i>Overige inkomsten</i>		
- Koninklijke Bibliotheek t.b.v. onderzoek Voorleesexpress	10.000	-
Totaal inkomsten Kunst van Lezen	<u>175.243</u>	<u>137.398</u>

	Realisatie 2017	Realisatie 2016
	€	€
16. <u>Beheerlasten personeel</u>		
Lonen en salarissen	188.319	191.400
Vakantiegelden	14.983	15.146
Voorziening vakantiedagen	5.138	8.468
Reiskosten woon-werk	7.392	13.573
Sociale lasten	29.664	30.139
Pensioenlasten	25.577	25.810
Extern personeel	20.628	24.820
Ontvangen ziekengeld	-	-15.830
Overige personeelskosten	9.908	7.530
Totaal beheerlasten personeel	<u>301.609</u>	<u>301.056</u>
17. <u>Activiteitenlasten personeel</u>		
Lonen en salarissen	207.070	207.292
Vakantiegelden	16.515	17.151
Voorziening vakantiedagen	3.388	10.756
Sociale lasten	39.100	39.680
Pensioenlasten	27.201	27.184
Ziekengeld	-	-5.780
Doorberekende personeelskosten	-	-2.254
Overige personeelskosten	20.770	19.393
Overige kosten	3.566	2.197
Totaal activiteitenlasten personeel	<u>317.610</u>	<u>315.619</u>
18. <u>Projectlasten personeel</u>		
Lonen en salarissen	60.865	46.959
Extern personeel	50.954	48.343
Vakantiegelden	4.541	3.547
Sociale lasten	11.585	9.080
Pensioenlasten	6.831	5.585
Overige kosten	5.109	15.410
Totaal projectlasten personeel	<u>139.885</u>	<u>128.924</u>

Dit betreft tijdelijke uitbreidingen van aantal uren van medewerkers met een vast dienstverband voor de uitvoering van diverse projecten door Stichting Lezen zelf, zoals Leesmonitor.

Personele bezetting (in fte)

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Directeur	1,0	1,0
Coördinator	1,8	-
Beleidsmedewerker	3,5	5,3
Medewerker onderzoek	2,4	2,3
PR medewerker	1,9	1,7
Financieel medewerker	0,8	0,8
Administratief medewerker	<u>3,0</u>	<u>3,0</u>
Totaal	<u>14,5</u>	<u>14,1</u>

Gedurende 2017 waren gemiddeld 14,5 fte in dienst (2016: 12,9 fte), waarvan 4,9 voor Kunst van Lezen (2016: 3,9 fte).

	<u>Realisatie</u>		<u>Realisatie</u>	
	<u>2017</u>		<u>2016</u>	
	FTE		FTE	
Vast	8,6	937.793	9,0	915.749
Tijdelijk	5,9	192.688	1,4	56.527
Inhuur	-	<u>192.324</u>	-	<u>204.479</u>
	14,5	<u>1.322.805</u>	10,4	<u>1.176.755</u>

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Er is in 2017 geen sprake geweest van uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Er zijn geen functionarissen die in 2017 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden. Zie ook het overzicht op de volgende bladzijde.

Bezoldiging Raad van Toezicht en directie (WNT verantwoording)

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Lezen van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor Stichting Lezen is € 181.000 Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

	G. van Dalen directeur- bestuurder	F. Elderson voorzitter	B.J. Verkoren penn.meester	G.J. Dorleijn lid Raad van Toezicht	H.M.B. Franssen lid Raad van Toezicht	P. Loerts lid Raad van Toezicht	H.B.G.W.J. Mulder – Schulten lid Raad van Toezicht
Duur dienstverband in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 17/03	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0						
Gewezen topfunctionaris	nee	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Echte of fictieve dienstbetrekking?	Ja	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<u>Bezoldiging</u>							
Beloning	94.805						
Belastbare onkostenvergoedingen	0						
Beloningen betaalbaar op termijn	<u>12.581</u>						
Subtotaal	<u>107.386</u>						
-/- onverschuldigd betaald bedrag							
Totaal bezoldiging 2017	<u>107.386</u>	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 181.000	€ 27.150	€ 18.100	€ 18.100	€ 18.100	€ 18.100	€ 18.100

Gegevens 2016

Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0						
<u>Bezoldiging</u>							
Beloning	€ 95.086						
Belastbare onkostenvergoedingen	€ -						
Beloningen betaalbaar op termijn	<u>€ 12.573</u>						
Totaal bezoldiging 2016	<u>€ 107.659</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 179.000	€ 26.850	€ 26.850	€ 17.900	€ 17.900	€ 17.900	€ 17.900

	Realisatie 2017	Realisatie 2016
	€	€
19. <u>Beheerlasten materieel</u>		
<i>Algemene kosten</i>		
Accountant- en salarisadministratie	8.349	8.714
Consultancy	24.554	15.624
Totaal algemene kosten	32.903	24.338
<i>Afschrijvingen</i>		
Afschrijvingen computers	845	211
Afschrijvingen inventaris	3.874	7.924
Desinvestering		
Totaal afschrijvingen	4.719	8.135
<i>Overige personeelskosten</i>		
Kantinekosten	3.045	2.748
Reis- en verblijfkosten	1.148	603
Overige kosten	236	906
Totaal overige personeelskosten	4.429	4.257
<i>Huisvestingskosten</i>		
Huur	57.894	57.705
Energie/servicekosten	12.493	12.000
Overige huisvestingskosten	7.449	10.410
Totaal huisvestingskosten	77.836	80.115
<i>Kantoorkosten</i>		
Automatisering	39.333	40.979
Kantoorinventaris	3.259	587
Kantoorbenodigdheden	1.068	1.529
Telefoonkosten	5.234	5.182
Kopieerkosten	6.512	7.747
Abonnementen	2.475	3.017
Vakliteratuur	331	360
Porto	1	1.785
Drukwerk	1.900	-
Representatiekosten	1.027	2.122
Verzekeringen	3.608	3.145
Kosten Raad van Toezicht	1.287	902
Overige kantoorkosten	2.462	3.194
Totaal kantoorkosten	68.497	70.549
Totaal beheerlasten materieel	188.384	187.394

	Realisatie 2017	Realisatie 2016
	€	€
20. Lasten Kunst van Lezen		
<u>Beheerlasten materieel lijn 3</u>		
Personeel	420.111	334.331
Materieel	93.616	58.571
Totaal beheerlasten materieel lijn 3	513.727	392.902
<u>Activiteitenlasten materieel lijn 3</u>		
<i>BoekStart voor baby's</i>		
BoekStart voor baby's stimuleringsregeling	-	-
BoekStart koffertjes	355.651	398.795
BoekStart Onderzoek	48.827	60.540
BoekStart voor Baby's deskundigheidsbevordering	5.134	-
BoekStart voor baby's kosten	30.034	26.265
Totaal BoekStart voor baby's	439.646	485.600
<i>BoekStart Kinderopvang</i>		
BoekStart Kinderopvang stimuleringsregeling	354.100	353.301
BoekStart Kinderopvang monitoring	59.103	41.118
BoekStart Kinderopvang onderzoek	-	20.000
BoekStart Kinderopvang deskundigheidsbevordering	17.223	50.809
BoekStart Kinderopvang kosten	3.294	5.608
Totaal BoekStart Kinderopvang	433.720	470.836
Totaal BoekStart	873.366	956.436
<i>De Bibliotheek op School BO</i>		
De Bibliotheek op School BO stimuleringsregeling	419.398	346.720
De Bibliotheek op School BO opleidingen en workshops	151.807	213.839
De Bibliotheek op School BO monitoring	60.654	77.010
De Bibliotheek op School BO onderzoek	64.432	50.000
De Bibliotheek op School BO kosten	63.879	26.841
Totaal De Bibliotheek op School BO	760.170	714.410

20 Vervolg lasten Kunst van Lezen

De Bibliotheek op School VO

	Realisatie 2017	Realisatie 2016
	€	€
De Bibliotheek op School vmbo stimuleringsregeling	165.216	189.960
De Bibliotheek op School havo/vwo stimuleringsregeling	17.179	-
De Bibliotheek op School mbo ontwikkeling aanpak	17.327	45.573
De Bibliotheek op School mbo pilots/stimulering	22.500	-
De Bibliotheek op School VO opleidingen en workshops	94.681	35.267
De Bibliotheek op School VO monitoring	46.306	51.307
De Bibliotheek op School VO wetenschappelijk onderzoek	81.152	7.296
De Bibliotheek op School VO voorleeswedstrijd	52.557	66.057
De Bibliotheek op School VO overig	36.433	23.654
Totaal De Bibliotheek op School VO	533.351	419.114

De Bibliotheek op School Pabo

De Bibliotheek op School Pabo ontwikkeling aanpak	17.191	-
De Bibliotheek op School Pabo stimuleringsregeling	32.250	-
De Bibliotheek op School Pabo voorleeswedstrijd	70.224	103.302
De Bibliotheek op School Pabo monitoring	10.000	-
De Bibliotheek op School Pabo overig	17.760	9.566
Totaal De Bibliotheek op School Canon	147.425	112.868

Totaal De Bibliotheek op School

1.440.946	1.246.392
-----------	-----------

Netwerken Leesbevordering

Netwerken Leesbevordering stimuleringsregeling	57.180	-
Netwerken communicatieondersteuning	41.022	9.060
Netwerken leesbevordering overig	6.468	151
Totaal Netwerken Leesbevordering	104.670	9.211

Ouderbetrokkenheid

Ouderbetrokkenheid	1.610	2.897
Totaal ouderbetrokkenheid	1.610	2.897

Totaal activiteitenlasten lijn 3

2.420.592	2.214.936
-----------	-----------

20 Vervolg lasten Kunst van Lezen

Beheerlasten materieel lijn 4a

	Realisatie 2017	Realisatie 2016
€	€	
Personeel	143.588	96.825
Materieel	-	-
Totaal beheerlasten materieel lijn 4a	<u>143.588</u>	<u>96.825</u>
<i>Pilot laagtaalvaardige ouders binnen consultatiebureaus</i>		
Inventarisatie		7.502
Uitvoering 5 uitgebreide pilots	241.775	-
Stimuleringsubsidie	110.000	-
Ontwikkeling aanpak	15.046	7.454
Expertiseontwikkeling	37.949	31.602
Onderzoek en monitoring inclusief interventieonderzoek	101.310	19.602
Overig	92	418
Totaal pilot laagtaalvaardige ouders binnen cons.bureaus	<u>506.172</u>	<u>66.578</u>
<i>De Bibliotheek op school Basisonderwijs lijn 4a</i>		
doorontwikkeling aanpak gericht op laagtaalvaardige gezinnen	66.747	-
pilot aanpak	1.500	-
Totaal Ouderbetrokkenheid binnen de pilot	<u>68.247</u>	<u>-</u>
<i>Ouderbetrokkenheid binnen de pilot</i>		
VoorleesExpress	18.080	48.980
Ouderbetrokkenheid overig	1.358	3.520
Totaal Ouderbetrokkenheid binnen de pilot	<u>19.438</u>	<u>52.500</u>
Totaal activiteitenlasten lijn 4a	<u>593.857</u>	<u>119.078</u>

<u>Recapitulatie</u>		
Totaal beheerslasten materieel	93.616	58.571
Totaal personele lasten Kunst van Lezen	563.699	431.156
	657.315	489.727
Totaal activiteiten lasten Kunst van Lezen	3.014.449	2.334.014
Vervallen subsidieverplichtingen	-16.021	-31.705
Totaal bestedingen Kunst van Lezen (A)	3.655.743	2.792.036
Bijdrage OCW Kunst van Lezen (2016-2018: TmmT)	3.350.000	3.350.000
Bijdrage OCW Kunst van Lezen BoekStart op termijn	-	35.000
15. Inkomsten Kunst van Lezen	175.243	137.398
Totaal inkomsten (B)	3.525.243	3.522.398
7. Saldo Kunst van Lezen (B - A)	-130.500	730.362

H. Overzicht baten en lasten planperiode 2017-2020

	2017 meerjaren begroting €	2017 werkelijk €	2018 meerjaren begroting €	2019 meerjaren begroting €	2020 meerjaren begroting €
BATEN					
Eigen inkomsten Stichting Lezen	154.500	256.611	154.500	154.500	154.500
Eigen inkomsten Kunst van Lezen	-	175.243	-	-	-
<i>Totaal Eigen inkomsten</i>	<u>154.500</u>	<u>431.854</u>	<u>154.500</u>	<u>154.500</u>	<u>154.500</u>
<i>Totaal Subsidie CuNo</i>	<i>1.870.000</i>	<i>1.933.125</i>	<i>1.870.000</i>	<i>1.870.000</i>	<i>1.870.000</i>
Subsidie Min. van OCW Kunst van Lezen	3.350.000	3.350.000	3.350.000		
Subsidie Min. van OCW Leescoalitie Jaar van..		-			
Subsidie Min. van OCW Leescoalitie Coördinatie		55.559			
Art of Impact		30.000			
<i>Totaal overige (niet-structurele) subsidies</i>	<u>3.350.000</u>	<u>3.435.559</u>	<u>3.350.000</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Stichting Kinderpostzegels		40.145			
<i>Totaal bijdragen uit private middelen</i>	<u>-</u>	<u>40.145</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal baten	<u>5.374.500</u>	<u>5.840.683</u>	<u>5.374.500</u>	<u>2.024.500</u>	<u>2.024.500</u>
LASTEN					
Beheerlasten personeel	320.000	301.609	320.000	320.000	320.000
Beheerlasten materieel	165.000	188.384	165.000	165.000	165.000
<i>Totale Beheerlasten</i>	<u>485.000</u>	<u>489.993</u>	<u>485.000</u>	<u>485.000</u>	<u>485.000</u>
<i>Activiteitenlasten personeel</i>	<i>885.000</i>	<i>1.021.196</i>	<i>885.000</i>	<i>410.000</i>	<i>410.000</i>
Projectbijdragen aan derden	1.129.500	466.082	1.129.500	1.129.500	1.129.500
Eigen projecten Stichting Lezen		621.156			
<i>Projecten totaal</i>	<u>1.129.500</u>	<u>1.087.238</u>	<u>1.129.500</u>	<u>1.129.500</u>	<u>1.129.500</u>
<i>Vervallen subsidieverplichtingen</i>	<i>-</i>	<i>-50.308</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Kunst van Lezen materieel	2.875.000	3.092.044	2.875.000	-	-
OCW Leescoalitie		126.159			
Stichting Kinderpostzegels Lezen is Leuk!		40.145			
<i>Totale Activiteitenlasten Materieel</i>	<u>4.004.500</u>	<u>4.295.278</u>	<u>4.004.500</u>	<u>1.129.500</u>	<u>1.129.500</u>
Totaal Lasten	<u>5.374.500</u>	<u>5.806.467</u>	<u>5.374.500</u>	<u>2.024.500</u>	<u>2.024.500</u>
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-	34.216	-	-	-
Saldo Rentebaten	10.000	4	10.000	10.000	10.000
Exploitatieresultaat boekjaar	<u>10.000</u>	<u>34.220</u>	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>

	2017 <i>meerjaren begroting</i>	2017 <i>werkelijk</i>	2018 <i>meerjaren begroting</i>	2019 <i>meerjaren begroting</i>	2020 <i>meerjaren begroting</i>
	€	€	€	€	€
Verdeling exploitatieresultaat					
- Algemene reserve		27.198			
- Bestemmingsfonds OCW CuNO		137.522			
- Bestemmingsfonds OCW 2009-2012		-			
- Bestemmingsfonds Kunst van Lezen		-130.500			
- Bestemmingsfonds fonds Leesbevordering	-	-			
- Bestemmingsreserve Leescoalitie	-	-			
- Bestemmingsreserve verplichtingen	-	-			
Totaal bestemming resultaat	-	34.220	-	-	-

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting Lezen

A. Verklaring over de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Lezen te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit rapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Lezen per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven", het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020 en de bepalingen bij of krachtens de WNT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de subsidiebeschikking en het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Lezen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

Leidse Schouw 2
2408 AE Alphen aan den Rijn
Postbus 352
2400 AJ Alphen aan den Rijn

T (0172) 78 21 30
alphenaanandenrijn@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 64599892

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven" en het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven", het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020 en de bepalingen bij of krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften, de onafhankelijkheidseisen, het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen en het Controleprotocol WNT. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Alphen aan den Rijn, 27 maart 2018

Van Ree Accountants

Was getekend: mr.drs. G.J. de Jong RA